Remiantis žvalgomųjų archeologinių tyrimų rezultatais, pakoreguota papėdės gyvenvietės teritorija.

Povilas Tebelškis

Papušių piliakalnio 1994 m. žvalgomieji archeologiniai tyrimai

Papušių piliakalnį, vadinamą Pilale (Panevėžio r., Naujamiesčio seniūn.), mini F.Pokrovskis ir P.Tarasenka. 1938 m. piliakalnį žvalgė VDKM, 1968 m. - LII. Papušių piliakalnis 1972 m. buvo patvirtintas respublikinės reikšmės archeologijos paminklu, tačiau ilgą laiką tiksli jo vieta nebuvo žinoma. Tik 1992 m., remdamiesi JAV gyvenančios buvusio Nevėžininkų dvaro savininkės informacija, Panevėžio r. paminklotvarkininkai nustatė tikslią piliakalnio vietą. Jis yra į ŠR nuo Panevėžio miesto valymo įrenginių, kairiajame Nevėžio krante (prie jo užutekio). Iš Š pusės piliakalnį supa Nevėžio užutekis, iš ŠR ir R - buvusi upės senvagė, iš P - gerokai apardyta teritorija (retas pušynas).

Piliakalnio aikštelė gana lygi, nežymiai nuožulnėjanti ŠR-PV kryptimi, apaugusi krūmais ir pavieniais medžiais. Jos ilgis apie 40 m (ŠV-PR), plotis apie 20-24 m (ŠR-PV). Š piliakalnio šlaitai leidžiasi į Nevėžio užutekį, R ir PR - į buvusią upės senvagę (čia šlaitų aukštis apie 50-150 cm). Iš P ir V aikštelę juosia 46-48 m ilgio pylimas. Pylimo plotis apačioje ties jo viduriu yra apie 13-14 m, į galus jis siaurėja ir žemėja. Pylimo viršus iškasinėtas duobėmis, vietomis apaugęs krūmais ir pavieniais medžiais. Jo aukštis ties viduriu į aikštelės pusę 1,7-2 m, išorės pusėje - iki 3 m. Griovio pėdsakų nepastebėta. F.Pokrovskis rašė, kad piliakalnyje randama anglių, sudegusių kaulų, puodų šukių, titnago nuoskalų, smulkių monetų. Vėlesniais laikais apie kokius nors radinius duomenų nėra.

1994 m. vykdytų žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu piliakalnyje iškastos 3 perkasos: dvi piliakalnio aikštelėje ir viena - skersai pylimą. Iš viso ištirtas 19 m^2 plotas. Perkasa Nr.1 buvo kasama piliakalnio aikštelėje, ties pylimo vidiniu kraštu. Perkasoje po 25-38 cm šviesios žemės su smėlio priemaiša sluoksniu prasidėjo įžemis - gelsvas smėlis. Jokių radinių nerasta.

Toks pat vaizdas buvo ir perkasoje Nr.3, iškastoje labiau į aikštelės vidurį, 5,8 m į ŠR nuo perkasos Nr.1. Perkasa Nr.2 kasta skersai pylimo jo PR dalyje, kur pylimas gerokai apardytas. Perkasa parodė, kad pylimas, matyt, yra piltas per du kartus. Apatinis (pirmasis) pylimo sluoksnis supiltas iš tamsios žemės, kurios žemutinėje dalyje buvo nedidelių akmenų. Šio pylimo aukštis 50-100 cm. Vėliau šis pylimas paaukštintas - virš jo supiltas 40-120 cm storio žemės su smėlio priemaiša sluoksnis. Bendras pylimo aukštis tirtoje vietoje 40-200 cm.

Piliakalnio datavimas neaiškus.

Gintautas Zabiela

Dovainonių piliakalnio ir jo aplinkos tyrinėjimai

Dovainonių piliakalnis įrengtas Nemuno bei Seiliupio santakoje esančioje kalvoje, kurios $H_{abs.}$ yra 96,5 m. Šlaitai statūs, 9-15 m aukščio. P šlaitas į Nemuną XX a. po truputį griuvo. Piliakalnis priklauso taip vadinamam miniatiūrinių piliakalnių tipui. Jo maža, vos apie 5 m skersmens, aikštelė iš visų pusių buvo apjuosta pylimo, kuris aukščiausias buvo V pusėje, kur siekė iki 3 m aukščio bei 10 m pločio ties pagrindu.

Vykdydamas valstybinę gamtos jėgų naikinamų archeologijos paminklų tyrinėjimų programą, LII 1994-1995 m. pratęsė 1957 m. ir 1992 m. vykdytus (žr. ATL 1992 ir 1993 metais. V., 1994. P. 73-74) Dovainonių piliakalnio (Kaišiadorių r., Rumšiškių seniūn.) liekanų kasinėjimus. Per du tyrinėjimų sezonus ištirtas visas likęs netyrinėtas aikštelės ir pylimo paviršius (išskyrus nedidelį pylimo gabalėlį, ant kurio auga storas ąžuolas), žvalgytas spėjamas papilys, piliakalnio aplinka. Iš viso kasinėtas 67,5 m^2 plotas.

Dovainonių piliakalnį pirmasis 1892 m. paminėjo K. Gukovskis. Ruošiantis patvenkti Nemuną, jo pakrantėje esantį piliakalnį 1957 m. kasinėjo LII (vad. O. Navickaitė-Kuncienė). Tuomet buvo ištirtas bendras 210 m^2 plotas, padarius du skersinius jo pjūvius. Spėjamame papilyje buvo ištirta 56 m^2 plotas, piliakalnio ŠR papėdėje - 12 m^2. 1992 m. LNM (vad. V. Steponaitis) piliakalnio aikštelės R dalyje ištyrė 15 m^2. Skirtingų asmenų